

HUTNICTWO METALI NIEŻELAZNYCH	NORMA BRANŻOWA		BN-76 0886-24
	Spiekane stале miedziowe Gatunki		
			Grupa katalogowa II-50-56

1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są gatunki stali miedziowych wytwarzanych metodą metalurgii proszków, stosowane na łożyska samosmarujące oraz części konstrukcyjne.

2. Gęstość i skład chemiczny spiekanych stali miedziowych podano w tabl. 1.

3. Własności mechaniczne spiekanych metali miedziowych oraz orientacyjne charakterystyki i przykłady zastosowania podano w tabl. 2 na str. 2.

Tablica 1

Rodzaj materiału	Znak ¹⁾ materiału	Gęstość ²⁾ g/cm ³	Skład chemiczny, %				
			Fe	Cu	C	inne składniki metaliczne	części nierozpuszczalne w HNO ₃ z wyłączeniem grafitu
Stal miedziowa bezwęglowa	OFB-0200	5,7 ± 6,1	reszta	1,5 ± 3,5	do 0,29	do 1,5	do 0,5
	05FB-0200	powyżej 6,1±6,5	reszta	1,5 ± 3,5	do 0,29	do 1,5	do 0,5
	1 FB-0200	powyżej 6,5	reszta	1,5 ± 3,5	do 0,29	do 1,5	do 0,5
	2 FB-0200	≥ 6,9	reszta	1,5 ± 3,5	do 0,29	do 1,5	do 0,5
	OFB-0600	5,7 ± 6,1	reszta	4,5 ± 8	do 0,29	do 1,5	do 0,5
	05FB-0600	powyżej 6,1±6,5	reszta	4,5 ± 8	do 0,29	do 1,5	do 0,5
Stal miedziowa niskowęglowa	1FB-0600	powyżej 6,5	reszta	4,5 ± 8	do 0,29	do 1,5	do 0,5
	05FB-020X	6,1 ± 6,5	reszta	1,5 ± 3,5	0,3 ± 0,59	do 1,5	do 0,5
	1FB-020X	powyżej 6,5	reszta	1,5 ± 3,5	0,3 ± 0,59	do 1,5	do 0,5
	2FB-020X	powyżej 6,9	reszta	1,5 ± 3,5	0,3 ± 0,59	do 1,5	do 0,5
	OFB-060X	5,7 ± 6,1	reszta	4,5 ± 8	0,3 ± 0,59	do 1,5	do 0,5
	05FB-060X	powyżej 6,1±6,5	reszta	4,5 ± 8	0,3 ± 0,59	do 1,5	do 0,5
Stal miedziowa węglowa	1FB-060X	powyżej 6,5	reszta	4,5 ± 8	0,3 ± 0,59	do 1,5	do 0,5
	OFB-0601	5,7 ± 6,1	reszta	4,5 ± 8	0,6 ± 1	do 1,5	do 0,5
	05FB-0601	powyżej 6,1±6,5	reszta	4,5 ± 8	0,6 ± 1	do 1,5	do 0,5
	1 FB-0601	powyżej 6,5	reszta	4,5 ± 8	0,6 ± 1	do 1,5	do 0,5
	OFB-1002	5,7 ± 6,1	reszta	9 ± 11	1 ± 1,5	do 1,5	do 0,5

1) Oznaczenie stali miedziowych wg BN-76/0880-02.

2) Gęstość w g/cm³ oznacza się wg PN-71/H-04934.

Zgłoszona przez Instytut Metali Nieżelaznych
Ustanowiona przez Generalnego Dyrektora Zjednoczenia Górniczo-Hutniczego Metali Nieżelaznych METALE
dnia 17 listopada 1976 r. jako norma obowiązująca w zakresie produkcji i obrotu od dnia 1 lipca 1977 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 3/1977 poz. 8)

Tablica 2

Rodzaj materiału	Znak materiału	Własności mechaniczne w stanie spieczonym min				Orientacyjna charakterystyka	Przykład zastosowania
		$R_m^{1)}$		$A^{1)}$ %	$HB^{2)}$		
		MPa	kg/mm ²				
1	2	3	4	5	6	7	8
Stale miedzio- we bez- wę- glo- we	OFB-0200 05FB-0200	118 147	(12) (15)	1 2	30 40	spieki jednokrotnie prasowane o porowatości 17 ± 27%, wysoka chłonność olejowa; dobre własności ślizgowe, możliwość obróbki w parze wodnej	po nasyceniu olejem samosmarujące łożyska, lekko obciążalne części konstrukcyjne
	1FB-0200	177	(20)	2	55	spiek jednokrotnie prasowany o średniej porowatości 15%; ograniczona chłonność olejowa; możliwość nawęglania i obróbki w parze wodnej	części konstrukcyjne o średnich charakterystykach mechanicznych
	2FB-0200	196	(25)	3	60	spiek dwukrotnie prasowany o zagęszczeniu powyżej 88%; możliwość uzyskania utwardzonych i odpornych na ścieranie powierzchniowych warstewek przez dyfuzyjną obróbkę cieplno-chemiczną	bardziej odpowiedzialne części konstrukcyjne
	OFB-0600 05FB-0600	157 226	(16) (23)	2 2	45 60	spieki jednokrotnie prasowane o porowatości 17 ± 27%; wysoka chłonność olejowa; odporne na ścieranie; możliwość nawęglania i obróbki w parze wodnej	łożyska samosmarujące do pracy przy wyższych obciążeniach i większych prędkościach ślizgania w porównaniu do stali miedzio- wych w gatunku OFB-0200 i 05FB-0200
	1FB-0600	255	(26)	2	70	spiek jednokrotnie prasowany, odporny na ścieranie; ograniczona chłonność olejowa; możliwość utwardzania dyspersyjnego	części konstrukcyjne o średnich charakterystykach mechanicznych, np. koła zębate, wsporniki wałków itp. o większej odporności na ścieranie w porównaniu do gatunku 1FB-0200
Stale miedzio- we węglo- we	05FB-020X	196	(20)	-	60	spiek jednokrotnie prasowany o średniej gęstości całkowitej 20%; dobra chłonność olejowa; dobre własności ślizgowe; odporny na ścieranie; możliwość nawęglania lub ulepszenia cieplnego	łożyska samosmarujące do pracy w trudnych warunkach oraz części konstrukcyjne
	1FB-020X	295	(30)	1	80	spiek jednokrotnie prasowany o średniej porowatości 15%; ograniczona chłonność olejowa; odporność na ścieranie; nadaje się do ulepszenia cieplnego oraz do nawęglania	części konstrukcyjne odporne na ścieranie
	2FB-020X	344	(35)	2	100	spiek dwukrotnie prasowany o zagęszczeniu powyżej 88%; nadaje się do ulepszenia cieplnego oraz do obróbki cieplno-chemicznej; odporny na ścieranie	części konstrukcyjne o podwyższonej wytrzymałości i odporności na ścieranie
	05FB-0201	246	(25)	-	70	jak gatunek 05FB-020X z tym, że charakteryzuje się wyższą wytrzymałością i twardością przy jednoczesnym obniżeniu własności plastycznych	tak jak gatunek 05FB-020X
	1FB-0201	344	(35)	-	80	jak gatunek 1FB-020X z tym, że charakteryzuje się wyższą wytrzymałością i twardością przy jednoczesnym obniżeniu własności plastycznych	tak jak gatunek 1FB-020X

cd. tabl. 2

Rodzaj materiału	Znak materiału	Własności mechaniczne w stanie spieczonym min				Orientacyjna charakterystyka	Przykład zastosowania
		R_m ¹⁾		A ¹⁾ %	HB ²⁾		
		MPa	kG/mm ²				
1	2	3	4	5	6	7	8
Stale miedzio- we węglowe	2FB-0201	393	(40)	1	100	jak gatunek 2FB-020X z tym, że charakteryzuje się wyższą wytrzymałością i twardością przy jednoczesnym obniżeniu własności plastycznych	tak jak gatunek 2FB-020X
	OFB-060X 05FB-060X	177 295	(18) (30)	- 1	60 75	spieki jednokrotnie prasowane o całkowitej porowatości 17 + 22%; dobra chłonność olejowa; dobre własności ślizgowe, wysoka odporność na ścieranie; możliwość przeprowadzenia ulepszenia cieplnego, jak również nawęglania	odporne na zacieranie łożyska samosmarujące, średnio obciążalne części konstrukcyjne, np. zębatki, krzywki, zapadki, wsporniki
	1FB-060X	344	(35)	1	90	spiek jednokrotnie prasowany, ograniczona chłonność olejowa; możliwość przeprowadzenia ulepszenia cieplnego, jak również nawęglania; wysoka odporność na ścieranie	odpowiedzialne części konstrukcyjne odporne na ścieranie
	OFB-0601 05FB-0601	196 344	(20) (35)	- -	70 90	jak gatunki OFB-060X i 05FB-060X z tym, że charakteryzują się wyższą wytrzymałością i twardością przy obniżonych własnościach plastycznych	tak jak gatunki OFB-060X i 05FB-060X
	1FB-0601	440	(45)	1	100	jak gatunek 1FB-060X z tym, że charakteryzuje się wyższą wytrzymałością i twardością przy obniżonych własnościach plastycznych	tak jak gatunek 1FB-060X
	OFB-1002	177	(18)	-	35	spiek jednokrotnie prasowany o porowatości całkowitej 22 + 27%; dobra chłonność olejowa; duża odporność na ścieranie	części konstrukcyjne w samochodach osobowych, np. tłok amortyzatora <i>Amstrog</i> w polskim Fiacie 125p.

Spiekane stale miedzio-
we przeznaczone na łożyska samosmarujące odznaczają się wysokim naprężeniem niszczącym K przy zgniataniu tulei wynoszącym około 275 MPa (28 kG/mm²).

¹⁾ Wytrzymałość na rozciąganie R_m i wydłużenie A oznacza się na próbkach wytrzymałościowych wg PN-75/H-04937.

²⁾ Twardość HB oznacza się wg PN-69/H-04940.

K O N I E C

Informacje dodatkowe

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę - Instytut Metali Nieżelaznych, Gliwice.

2. Normy związane

PN-71/H-04934 Badanie wyrobów z proszków metali. Oznaczanie gęstości, porowatości otwartej, zawartości oleju i stopnia nasycenia

PN-75/H-04937 Metalurgia proszków. Oznaczanie wytrzymałości na rozciąganie i wydłużenie

PN-69/H-04940 Badanie wyrobów z proszków metali. Próby twardości

BN-76/0880-02 Metalurgia proszków. Wytyczne budowy oznaczenia materiałów na spiekane części maszyn oraz filtry metalowe

3. Normy zagraniczne i międzynarodowe

Anglia BS 2590: Part 1:1969 Specyfification for Powder Metallurgical Products Materials: A300 Iron-copper

A301 Iron-copper

A302 Iron-copper

RFN Sint-B10 Sintereisen. Werkstoff-Leistungsblatt

Sint-B11 Sintereisen. Werkstoff-Leistungsblatt

Sint-B20 Sintereisen. Werkstoff-Leistungsblatt

Sint-B21 Sintereisen. Werkstoff-Leistungsblatt

Sint-C10 Sintereisen. Werkstoff-Leistungsblatt

Sint-C11 Sintereisen. Werkstoff-Leistungsblatt

Sint-C20 Sintereisen. Werkstoff-Leistungsblatt

Sint-C21 Sintereisen. Werkstoff-Leistungdblatt

Sint-D10 Sinterstahl hoher Dichte. Werkstoff-Leistungsblatt

Sint-D11 Sinterstahl hoher Dichte und hoher Festigkeit, Werkstoff-Leistungsblatt

Sint-E10 Sinterstahl hoher Dichte und hoher Festigkeit, Werkstoffblatt

USA MPIF Standard 35 P/M Materials Standards and Specifications

P/M copper iron FC-0200-P

P/M copper steel FC-0205-P

P/M copper steel FC-0208-N

P/M copper steel FC-0505-N

P/M copper steel FC-0508-N

P/M copper steel FC-0808-N

P/M copper iron FC-1000-N

A303 Iron-copper

A304 Iron-copper

A305 Iron-copper

A350 Iron-copper-carbon

A351 Iron-copper-carbon

A352 Iron-copper-carbon

Włochy FIAT 53651 Materiały spiekane. Spiek Fe-Cu Poroso

53655 Materiały spiekane. Sint-M20Fe12

53660 Materiały spiekane. Sint-M16Fe13

53663 Materiały spiekane. Sint-M12Fe25

53664 Materiały spiekane. Sint-M12Fe15

53665 Materiały spiekane. Sint-M12Fe20/1

53672/1 Materiały spiekane. Sint-L25Fe10/1

4. Autor projektu normy - mgr inż. Tadeusz Narbutt - Instytut Metali Nieżelaznych, Gliwice.